

Rīgā

04.10.2022. Nr. LPA 1.7.-48

Valsts prezidentam Egilam Levitam

Ministru prezidentam Krišjānim Kariņam

Potenciālajām koalīcijas partijām un to apvienībām:

"Jaunā vienotība"

"Apvienotais saraksts"

Nacionālā apvienība "Visu Latvijai!"- "Tēvzemei un Brīvībai/LNNK"

"Progresīvie"

Kopija: Valsts kancelejai un
Pārresoru koordinācijam centram

Priekšlikumi Valdības deklarācijai un tās veidošanas procesam

Biedrība "Latvijas Pilsoniskā alianse" un Ministru kabineta un NVO sadarbības memoranda īstenošanas padomes nevalstisko organizāciju pārstāvji vērsas ar aicinājumu Ministru kabinetam:

1) nodrošināt pilsoniskās sabiedrības iesaisti valdības deklarācijas veidošanas procesā un 2) deklarācijā iekļaut apņemšanos Latvijā veidot stabilu, demokrātiskās vērtībās balstītu un organizēties spējīgu pilsonisko sabiedrību. Tā veidojama caur kvalitatīvu sabiedrības līdzdalību, kura, savukārt, veicina labāku lēmumu pieņemšanu, sabiedrības dzīves kvalitātes paaugstināšanos un ir nacionālās drošības jautājums, kas ir īpaši būtiski esošajā ģeopolitiskajā situācijā.

Tādēļ Latvijas Pilsoniskā alianse un Ministru kabineta un NVO sadarbības memoranda īstenošanas padomes nevalstisko organizāciju pārstāvji aicina Deklarācijā par Ministru kabineta iecerēto darbību iekļaut Valdības apņemšanos stiprināt pilsonisko sabiedrību:

- iekļaujot deklarācijā atsevišķu sadaļu, kas veltīta pilsoniskās sabiedrības un demokrātijas stiprināšanai un sabiedrības noturībspējai;
- īstenot atbalsta aktivitātes pilsoniskās sabiedrības organizācijām, risinot būtiskākos nevalstiskā sektora problēmjautājumus, lai stiprinātu demokrātiju Latvijā:

(1) Atzīt un praksē ieviest sociālajam dialogam **līdzvērtīgu statusu pilsoniskajam dialogam**, nostiprinot to Ministru kabineta Kārtības rullī, kā arī stiprinot institucionalizēto sabiedrības līdzdalības mehānisma jeb NVO un Ministru kabineta sadarbības memoranda īstenošanas padomes darbību (ieviest praksē jau 2018. gadā apstiprināto Memoranda padomes reformu).

Piedāvātā punkta redakcija:

"Ieviesīsim un nostiprināsim pilsonisko dialogu, lai radītu atbilstošus apstākļus kvalitatīvam lēmumu pieņemšanas procesam, lēmumos nodrošinot viedokļu un interešu pārstāvības daudzveidību un balansu."

- (2) Īstenojot pārnozaru politiku reformu vadībā un koordinācijā, nodrošināt arī **pilsoniskuma valstspolitikas pārvaldību un noteikt galveno valsts pārvaldes institūciju pārstāvi sadarbībai ar pilsonisko sabiedrību un tās darbības un attīstības nodrošināšanai (politiskā un ierēdniecības līmenī),**
Piedāvātā punkta redakcija:
“Stiprināsim pilsonisko sabiedrību, nosakot atbildīgo institūciju (politiskā un ierēdniecības līmenī) par tās attīstību un demokrātijas stiprināšanu.”
- (3) Esošajā ģeopolitiskajā situācijā, ņemot vērā pēdējo gadu krīžu mācības, būtiski pieaug valsts iekšējās un ārējās drošības nozīme un nepieciešamība stiprināt sabiedrības spēju pārvarēt krīzes, kā arī publiskā un privātā sektora sadarbību krīžu pārvarēšanai.
Piedāvātā punkta redakcija:
“Attīstīsim un atbalstīsim sabiedrības pašorganizēšanās un noturības spējas mehānismus ar mērķi **veicināt aktīvu sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos, veicinot rīcībspolitiku sabiedrisko uzraudzību un sabiedrības noturības spēju.**”
“**Izveidosim un ieviesīsim krīzes vadības sistēmu,** kas paredz arī regulāras apmācības publiskās pārvaldes un privātā biznesa organizācijām, kā arī pilsoniskajai sabiedrībai rīkoties un sadarboties krīzes gadījumos.”
- (4) **Sabiedrības līdzdalība publiskā finansējuma plānošanā un uzraudzībā,** kas ietver arī vienlīdzības, caurskatāmības un tiesiskās paļāvības principus, ir viens no modernas valsts pārvaldības stūrakmeņiem, kā arī viens no priekšnosacījumiem sabiedrības uzticēšanās veicināšanai politiķiem un valsts pārvaldei. Tāpēc nepieciešams nodrošināt atklātību un līdzdalību publiskā finansējuma plānošanā, ieviešot mehānismu, kurā valsts budžeta līdzekļi nevalstiskajām organizācijām tiek ieguldīti saskaņā ar politikas plānošanas dokumentiem, ar iepriekš noteiktiem, skaidriem kritērijiem, pārraudzības mehānismiem un nospraustajiem rezultātīvajiem rādītājiem, vienlaikus ievērojot vienlīdzības, caurskatāmības un tiesiskās paļāvības principus, kas ietver arī atteikšanos no tā saucamajām “deputātu kvotām”; izstrādājot centralizētu mehānismu, kurā pilsoniskās sabiedrības organizācijām ir iespējas sniegt priekšlikumus valsts budžeta veidošanas procesā, tajā skaitā nevalstiskā sektora horizontālos un pārnozariskos jautājumos.
Piedāvātā punkta redakcija:
“Nodrošināsim sabiedrības līdzdalību publiskā finansējuma plānošanā un uzraudzībā, vienlaikus ietverot vienlīdzības, caurskatāmības un tiesiskās paļāvības principus.”
- (5) Valstī nepieciešams īstenot mērķtiecīgu pilsoniskās sabiedrības attīstības politiku, atvēlot pastāvīgu valsts budžeta finansējumu pilsoniskās sabiedrības kapacitātes stiprināšanai, tāpēc nepieciešams būtiski **palielināt finansiālu atbalstu pilsoniskās sabiedrības attīstībai,** tajā skaitā programmai “NVO fonds” finansējumu vismaz 5 milj. eiro apmērā (ietver dažādas apakšprogrammas, t.sk., brīvprātīgā darba attīstību, noturības spējas stiprināšanu u.c.); nodrošināt EEZ/NOR finansējuma piešķirumu pilsoniskajai sabiedrībai no finanšu instrumenta rezerves fonda un finansējuma pieaugumu jaunajā plānošanas periodā.
Piedāvātā punkta redakcija:
“Īstēsim mērķtiecīgu pilsoniskās sabiedrības attīstības politiku, atvēlot pastāvīgu valsts budžeta finansējumu pilsoniskās sabiedrības kapacitātes stiprināšanai”.

Latvijas Pilsoniskā alianse un Ministru kabineta un NVO sadarbības memoranda īstenošanas padomes nevalstisko organizāciju pārstāvji pauž vēlmi tikties ar valdību veidošajām politiskajām partijām un to apvienībām, lai detalizēti skaidrotu augstāk minētos punktus un to, kā tie veicinās demokrātijas noturīgumu un attīstību Latvijā.

Vienlaikus rosinām Valdības deklarācijas veidošanā, atbilstoši labajai praksei, iekļaut biedrības un nodibinājumus. Piedāvājam Latvijas Pilsonisko aliansi un Ministru kabineta un NVO sadarbības memoranda īstenošanas padomi kā sadarbības partneri šī procesa koordinēšanai.

Direktore

(*paraksts**)

Kristīne Zonberga

* Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu